

almanak 2003

{tab=SUNU^}

SUNU^

2003 y11n1n ölkemiz ve dünya aç1s1ndan en önemli olay1 üphesiz ABD ve mütteliklerinin, dünyay1 Saddam Hüseyin tehdidinden kurtarmak ad1na Irak a sald1rmas1 ve i_gal etmesi idi.

Irak sorununun bir diktatörlük demokrasi, özgürlük kölelik ya da güvenlik sorunu olmad1 1, ne Saddam ad1n1n ve zalim bir diktatör portresinin ne de kendi halk1 üzerinde bile kullanmaktan çekinmedi i kitle imha silahlar1na sahip bir haydut devlet imaj1n1n ya_anan süreci açıklamad1 1 gerçe i tüm taraflarca biliniyordu.

Fakat, dünyadaki tüm yönetim kademelerince Irak a özgürlük ve demokrasi getirmek, Irak 1 zalim bir diktatörün zulmünden, dünyay1 ise haydut bir mekanizman1n tehdidinden kurtarmak, dünya halklar1na sava_1 açıklaman1n gerekçeleri olarak kullan1ld1.

ABD nin yönetimine gelmi_ ekip, dünyanın tek efendisi olma ko_ullar1n1n olu_tu u ve gereklili i fikrine kendini inand1rm1_, bu fikri projeye dönü_türmü_ ve 11 Eylül sonras1nda olu_an uygun ortamda projesini uygulamaya sokmu_tu. Bu tür operasyon lar s1ras1nda uluslararası kurumlar1n deste ini almak için giri_imlerde bulunmak ve uluslararası dengeleri gözetmek de, onlar1n gözünde art1k ihtiyaç olmaktan ç1km1_t1. Özellikle sava_1n / sald1r1n1n ba_lad1 1 20 Mart tarihine kadar ya_anan süreçte, ABD yönetimi, Birle_mi_Milletleri (BM) ve BM prosedürlerini kendini yava_latan bir angarya olarak görmü_, BM kararlar1n1n kendisini engellemeyece ini belirtmi_ti. Bu ekibin ve ABD nin Ba_kan1 olarak George W. Bush, BM ye ültimatolar ya d1rm1_; en sonunda BM yi devre d1_1 b1rakt1 1n1 ve Avrupa Birli i nin yeni bir dünyada gerekli olup olmad1 1n1 inceledi ini belirtmeye ba_lam1_t1.

Gerçekten, ba_1ms1z devletlerin egemenlik haklar1n1n bir k1sm1n1 özgürce devretti i bir üst birlik görünümündeki Avrupa Birli i, geni_lemesinin h1zla sürdü ü bu dönemde ya_ad1 1 ilk ciddi krizde birlik olamam1_; Ongiltere ba_1ndan beri ABD ile tam bir ittifak içinde davranm1_, ABD Ba_kan1 George W. Bush'un ocak sonunda yapt1 1 "Birli in Durumu" konu_mas1n1n ard1ndan Ongiltere, Otalya, Ospanya, Portekiz, Polonya, Macaristan, Danimarka ve Çek Cumhuriyeti liderleri bir

bildiri yayınlıyarak, Irak'ın dñnya barı_1 ve güvenli i aı_1ndan ciddi tehdit olu_turdu u ve bu ÷lkenin sila_1zlanma_1 için Avrupa'nın ABD ile birlikte "kararlı bir biçimde" hareket etmesi gerekti ini belirtmi_1erdi.

Ba_1ta Almanya, Fransa ve Rusya olmak üzere dñyanın di er egemenleri; Irak sorununun barı__1 yollarla çözmek konusunda tüm olasılıkların tükenmedi ini savunup, hem BM deki hem de NATO daki hak ve yetkilerini kullanarak ABD nin dñyanın tek efendisi olma yönündeki adımların engellemeye alı_m_1_lardı. Fakat, Irak ın i_ali sonrasında ise hem Irak tan hem ortado udan pay kapmak için hemen devreye girmi_1erdi.

Irak ın somutunda; zorun, zorbalı ın ve tehdidin gölgesinde dñya yeniden payla_1ııyordu.

ABD nin Irak a saldı_1rının hemen öncesinde 9. Cumhurba_1kan ve yılların siyasetisi Süleyman Demirel; Irak krizi nedeniyle AB'nin paralandı ın, BM'nin de çökme tehlikesi içinde oldu unu belirterek, bu sistemin çökme tehlikesinin Irak meselesinden çok daha önemli oldu unu ve BM düzeninin yı_1kılmaması gerekti ini söyledi inde uluslararası arenada gelinen durumu özetlemi_1ti.

2002 yılı sonlarında, yeni bir hükümetin i_ba_1na geldi i Türkiye de ise, Türkiye nin alması gereken tavır, en azından daha reel argümanlarla tartı_1ılmı_1; de i_ık kesimlerin uyguladıkları politikalar bu argümanlara göre de erlendirilmi_1ti.

Irak sorununa ili_1kin olarak Türkiye de egemen çevrelerce ortaya konan argümanlar genel olarak _unlardı:

* Türkiye Irak sorununun sava_1 olmadan çözümlenmesinden yanadı_1r; sava_1 tüm ortado udaki dengeleri bozar ve istikrarsızlı_1 kökükler; Türkiye bölge ÷lkesi olarak barı_abalarının sürdürmelidir.

* Türkiye, uluslararası toplumun ve BM nin bir üyesi olarak, Irak a karı_1 giri_1ilecek bir askeri operasyon ve bu operasyonda yer almak için BM Güvenlik Konseyi nin bu yönde bir karar alması (uluslararası me_ruiyet) önko_1ul olarak görür. Bu önko_1ul bir gereklilik olarak Anayasa da yazılıdır.

* Di er yandan, BM ya da Almanya, Fransa, Rusya, in veya kim ne derse desin ABD, Irak a saldıracaktır. ABD nin yanında olan kazanacak, di erleri kaybedecektir.

* AB nin iki büyük devi Fransa ve Almanya nın sava_1 desteklememesinden korkmamalı, tıpkı ABD nin olu_turdu u koalisyon güçleri arasına katılan di er ÷lkeler gibi ABD nin yanında yer almalıdır.

* Uzun da sürse, kısa da sürse sava_1 sonrasındaki denklemin içinde bulunmak , masada yer almak için ABD nin yanında yer almak, koalisyon güçlerine katılmak gerekir.

* Irak a yönelik askeri bir operasyon, Kuzey Irak ta ba_1msız bir Kürt devleti olası_1nı güçlendirir. Türkiye zaten

_imdiden Kuzey Irak tadır ve operasyon sırasında da Kuzey Irak ta olmalıdır.

* Türkiye, operasyon öncesinde ve sonrasında Irak ın bütünlü ünden yanadır. Parçalanmı, federatif bir Irak Türkiye nin baına yeni sorunlar açar. Federatif bir yapı olacaksa bile, etnik temelde de il co rafi temelde olmalıdır.

* Savaın çıkması durumunda hem Türkiye ye do ru olacak olası bir göçü hem de PKK KADEK in sızmaların önlemek için Kuzey Irak ta önlem alınmalıdır.

* Türkiye nin ba_ka_ansı yoktur. Ülkenin ekonomik ko_ulları, ABD nin denetimindeki IMF, Dünya Bankası v.b. organizasyonların uygulamalarına ve ABD ye ba mlıdır. ABD nin yanında yer alınmaması durumunda ortaya çıkacak ekonomik krizin yükünü ülke kaldıramaz.

* Türkiye bu durumu fırsat bilmeli ve Körfez Savaında kaybettiklerini de masaya getirerek, savaın neden olacağı ekonomik kayıpları ABD nin tazmin etmesini istemelidir. ABD nin de Irak a asker gönderilmesi durumunda buna hazır bir görüntü vermesi bulunmaz nimettir; bu nimet de erlendirilmeli, Türkiye, koalisyon güçleri arasına aktif olarak katılmalı ve ekonominin sava_ ortamında rahat bir nefes alması sağlanmalıdır. Ve hatta sava_, belirli sektörlerde olsa bile ekonomiyi canlandırır.

* Ba_ta Musul ve Kerkük olmak üzere Irak ta yaayan Türkmenlerin güvenliğini sağlamak ve bu Kerkük petrollerinin Kürtlerin denetimine geçmemesi için Türkiye Irak ta olmalıdır.

* ABD nin sava_ı kolayca kazanmak için Kuzey Irak ta bir cephe açması zorunludur. Bu cepheyi açmazsa sava_ çok uzar ve ABD nin kayıpları artar. Bu zorunluluk hem pazarlıkta avantaj sağlar hem Türkiye Kuzey Irak a girerek, Kürtleri denetler, hem de Türkmenlerin güvenliğini sağlar.

* Türkiye, Irak ın sava_ gücüne karşı korunması için NATO nun güvenlik _emsiyesi altına girerek kendini daha da güvence altına alabilir ve bu durumdan daha da güçlenmiş olarak çıkar.

Bu argümanlardan da görülebilece i gibi, Türkiye de egemenlerin cephesinde - tam bir konsensus sağlanmı olmamasına karşın- genel e ilim; savaın önlenmesine ilişkin girişimlerde bulunmanın yanısıra, BM Güvenlik Konseyi nin karar alması durumunda ABD operasyonuna destek, her ko_üldä Kuzey Irak ta asker bulundurmak, ABD nin Türkiye ekonomisine desteğinin sağlanması ve operasyonun Türkiye nin kâr hanesine yazacakları arttırmak biçiminde özetlenebilirdi.

Her ko_üldä Kuzey Irak ta asker bulundurmak argümanı; iktidar ile muhalefeti ile tüm egemenlerin ortak olarak saptadığı bir gereklilik ve farklı ve çelişik fikirler arasında konsensüsü sağlamak için tüm tartışmalarda ve kriz dönemlerinde bir çimento olarak kullanılmalıdır.

Konsensüsü önleyen argüman ise uluslararası me_ruiyetin gerekliliği ve bunun Anayasa maddesi olarak da yazılması idi. Ba_ta Cumhurba_kanı olmak üzere, MGK da bu argüman ciddiye alınmalı ve kararlar verilirken ölçüt olarak

kullanılmı_t1.

AKP hükümetinin politikası ise basitçe, gelece ini ABD nin politikaları ile birle_tirmek ve bunun kar_111 1nda yüklü bir para koparmaktı. Tüm tavırların1, bu basit ve ilkel politika aç_klamaya yetiyordu.

Türkiye de ba_ta hükümet olmak üzere egemenlerimiz, ABD nin yan1nda Irak Cephesini aç_tıkların1 birkaç kez aç_klamaların1 kar_1n 1 Mart Türkiye nin Irak politikasının1 tümüyle devre d1_1 kalmasını, ABD nin ise saldır1 planlarının1 de i_tirmesine yolaç_tı..

1 Mart 1n Türkiye nin Irak politikasının1 devre d1_1 b1rakmasını do rudan iki sonucu oldu. ABD ve Türkiye ili_kileri, eski s1caklı 1n1 yitirirken, ABD Kürt Örgütleri yak1nla_tı. ABD 0srail Kürt Örgütleri i_birli i güçlendi.

Ve 2003 Kasım1nda Türkiye nin Irak a asker göndermesi ve içten müdahil olmasının1 ko_ullar1 k1sa dönem için tamamıyla ortadan kalk_tı.

Irak a saldır1 ve i_gal, sava_1n tüm i rençli ini dünya halklarına birkez daha gösterdi. Sava_, binlerce askerin ölmesinin yanıs1ra, çocuklar ba_ta olmak üzere tüm sivil halkın1n planlı bir_ekilde katledilmesi anlamına geliyordu. Sava_, ya ma ve talan demektir.

Ama Irak i_gali aynı zamanda _unu da gösterdi: Ne kadar güçlü olursanız olun, kendi yanın1za ne kadar çok i_birlikçiler bulursanız bulun ve hatta ne kadar güzel vaadlerde bulunursanız bulunun, i_gal kendi direni_çilerini yaratır. Gerçekten Irak ta direni_h1zla örgütlendi; 2003 yıl1nda yayılmaya ba_lad1, k1sa dönemde ABD nin ve Irak yerel yönetiminin öngörmedi i boyutlara ula_tı.

Dünyanın efendilerinin son derece güçlü oldu unu iddia ettikleri ve kendileri de bu görüntüyü veren tüm mekanizmaları, birlikleri Irak 1n payla_1m1 gündeme girince da 11irken, kar_1t cephe ise insanlık tarihinde ilk kez hep birlikte davranma ve sava_1 ve bu yöndeki politikaları tek a 1zdan lanetleme onurunu ya_adı.

Gerçekten, sava_kar_1t1 1, dünya ölçe inde (yani o kötü ünlü sözcükle küresel) bir harekete dönü_tü. Sava_ politikalarının uygulanmaya ba_lad1 1 andan itibaren sava_kar_1tlar1 tepkilerini ortaya koydular. Özellikle 15 _ubat, sözcü ün gerçek anlamıyla küresel bir muhalefetin gösterilerine sahne oldu. Yüzmilyonlarca insan tek bir a 1zdan sava_1 ve kendi ülkelerinin sava_a yönelik politikalarının1 lanetledi. Dünya ölçe inde iki küresel güçten söz edilmeye ba_landı. Bir yanda, ABD nin ba_1n1 çektir i, tüm iç çeli_kilerine kar_1n dünyanın di er efendilerinin de bulundu u blok, di er yanda, sadece sesi ve tepkisi olan ama soka ç_1kt1 1nda dünyanın tüm orduların1n toplamından daha fazla bir büyüklü e eri_en sava_kar_1t1 hareket.

Sava_kar_1tların1n dünya ölçe inde sadece

yanındaki omuzdan destek alarak olu_turdu u bu güç, insanl1 1n ve dünyanın gelece i üzerine birçok ütopya n1n kurulabilece ini ve kurulmas1 gerekti ini, bu gelecek tasar1mlar1n1n öznesinin hangi tabakalar ve s1n1flar oldu unu tüm aç1kl1 1yla bir kez daha gösterdi. Bu hareketlerin ta_1d1 1 potansiyel ve sundu u olanaklar, tüm benzer hareketlerle birlikte analiz edilmeli ve bu hareketlerin _ekillenmesinden, yükselmesinden ve sönmesinden gerekli dersler ç1kar1lmal1d1r.

Ülkemiz gelince; önce aç1kça vurgulamal1y1z: Bu ülkenin s1radan insanlar1, ne Irak sava_1n1 ne de bu sava_ içinde Türkiye nin _u ya da bu ölçüde yer almas1n1 destekledi. Hükümetin ve esas olarak ABD nin borazan1 durumuna dönü_en egemen medyan1n tüm propagandas1na, yönlendirmesine kar_1n sava_ istenmedi ve bu sava_ içinde yer almaya kar_1 ç1k1ld1.

Irak sava_1na ve ülke egemenlerinin sava_ yönündeki politikalar1na aktif biçimde kar_1 ç1kan kesimler için ise iki farklı dönem için iki farklı olgunun saptanmas1 gerekiyor. Bu kesimler sava_a kadar olan dönemde _imdiye dek gerçekle_tirilmemi_ olan1 gerçekle_tirdiler ve 2002 nin sonbahar1ndan itibaren birlikte davranmay1 ba_ard1lar. Tüm iç çeli_kilerine ve kat1l1mc1lar1n karar almadaki beceriksizliklerine kar_1n esas gövdeyi olu_turan Irak ta Sava_a Hay1r Koordinasyonu ve di er benzer organizasyonlar sava_1 lanetlediler, sava_ kar_1tlar1n1 biraraya getirdiler ve tüm sava_ taraftarlar1n1 te_hir ettiler. Ölk giri_imleri Ostanbul da yap1lan bu organizasyonlar, tüm ülke için örnek oldu ve sava_ kar_1tlar1 de i_ik adlarla da olsa hemen hemen tüm illerde biraraya gelmeye ba_lad1lar.

6 _ubat tarihinde Greenpeace üyelerince gerçekle_tirilen ve Irak ta Sava_a Hay1r Koordinasyonuna maledilen Atatürk Kültür Merkezi ne pankart asma eyleminin özel bir önemi oldu unu vurgulamak gerekiyor. Aynı gün, hükümet, Irak ta art1k ABD nin yan1nda hareket edebileceklerini aç1klar ve gazeteler aç1lan cephe yi man_et yaparken yap1lan bu eylem, hem sava_ kar_1tlar1n1n moralini yükseltmi_ti hem de herhangi bir birlik içinde yer alırken nas1l davran1lmas1 gerekti i üzerine çok ya_amad1 1m1z olumlu bir örnek olmu_tu.

Gerçekten, Türkiye için tam bir dönüm noktas1 olan ve Irak batakl1 1ndan ülkeyi kurtaran, ABD için ise ciddi bir yenilgiyi ya_atan 1 Mart taki tezkerenin reddinde, en az 1 Mart taki o muhte_em Ankara Mitingi nin etkisi kadar, bazen c1l1z, bazen güçlü biçimde yürütülen sava_ kar_1t1 faaliyetin tümünün etkisi vard1.

Aç1kça

vurgulanmal1d1r: Politik sonuçlar1ndan ba 1ms1z olarak, 1 Mart Türkiye ye onurunu kazandırd1. Tüm dünya halklar1n1n gözünde sayg1n bir yer edinmesini sağladı.

1 Mart sonrası sava_ kar_1t1 etkinlikler, kazan1lan moralle tüm ülke çap1nda yükseldi. Sald1r1n1n ba_lamas1 ile birlikte, ilk gün yo un bir tepki gösterilmesine kar_1n etkinliklerin gücü azalmaya ba_ladı.

Bu sürece ili_kin olarak aç1kça vurgulamak gerekiyor: Tüm eksikliklerine kar_1n, olumlu bir

süreç ya_anm1_ ve 1980 den beri biraraya gelemeyen birçok organizasyonun Irak ta sava_a kar_1 ç1kmak temelinde birarada olmas1 sa lanm1_t1.

Sonra? Sonra, olumlu bir süreçten olumsuz bir ders ç1karmay1 ba_ard1k! Irak 1n i_gali sonras1nda olacaklar üzerine tüm yaz1lanlara, çizilenlere kar_1n, binbir gerekçe s1ralayarak, binbir tahlil yaparak tekrar ayr1_t1k ve ülkede sava_ kar_1tlar1n1n gücünü yok ettik.

Ve Irak i_gal edildikten sonra, sava_tan çok daha fazla ac1n1n ya_and1 1, katliamlar1n yap1ld1 1 bu sürece, müdahale olanaklar1m1z1 yitirdik. Bundan sonra kim taraf1ndan yap1l1rsa yap1ls1n, herhangi bir etkinlik ça_r1s1 kitleler taraf1ndan genel kabul görmedi.

Türk askerlerinin Irak a, giderek yükselen ve denetimden ç1kan direni_i k1rmak için bile olsa girmesini, ABD nin Kürt örgütlerine kabul ettiremeyece i aç1 a ç1kt1ktan sonra, hükümetin ve medyan1n dahi Irak a asker gönderme hevesi k1r1lm1_ iken sava_1n gerekçelerinden biri olarak gösterilen terör ülkeyi vurdu.

Ostanbul da kas1m1n 15inde Neve ^alom ve Beth Osrael sinagoglar1na 20 Kas1mda ise Levent'te HSBC Bank Genel Müdürlü ü ile Tepeba_1'nda Ongiliz Konsoloslu u na bomba yüklü araçlarla yap1lan sald1r1larda 50 den fazla ki_i öldü 750 den fazla ki_i yaraland1. Sald1r1lar1 üstlenen El Kaide'ye ba lı Ebu Haf1z El Masri Tugaylar1, sald1r1lar1 "Osami Demir Çekiç Operasyonu" olarak adlandırd1. Aç1klama, "Osami'la sava_an Ongiltere'nin bar1_1n1 bozmak amacıyla, Ongiliz ç1karlar1n1n hedef al1nd1 1" belirtiyordu.

Bu sald1r1; terör, islami terör, teröre kar_1 uluslararası mücadele v.b. tart1_malar1 yeniden körükledi.

Ayn1 terör, 2004 de Ospanya y1 vuracakt1.

Almanak 2001 ve 2002 de de gerekli ilgiyi gören Avrupa Birli i süreci ve bu süreçle ilgili olarak Yeniden Yap1landırma ve Uyum Yasalar1, Kamu Yönetimi Yasa Tasar1s1, Yerel Yönetimler Yasa Tasar1s1 v.b ülke gündeminde her zaman yereld1.

K1br1s, art1k K1br1s l1lar için de kangrene dönü_mü_ bir sorun olmas1n1n yan1s1ra, hem Avrupa Birli i tart1_malar1n1n hem de ABD nin sava_ politikalar1n1n nesnesi olarak yine gündemin ön_s1ralar1ndayd1.

AKP Hükümetinin iç politikalar1 kapsam1nda gündeme giren laiklik, ordu, YÖK, Yeniden Yap1landırma Yasalar1 ve Uyum Paketleri, Kamu Yönetimi Yasa Tasar1s1, Yerel

Yönetimler Yasa Tasarısı, kadrolar konuları ön plana çıktı.

Almanak, bu konulara zaman dizinlerinde ve analizlerde olabildi ince yer verdi.

Son

olarak toplumsal hayat üzerindeki etkileri açısından son derece önemli olan iki yasanın yürürlüğe girilmesine dikkat çekmek istiyoruz.

Birincisi,

0. Güvenli Yasası'nın yürürlüğe girmesi 15 Mart tarihinden, 30 Haziran tarihine Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın Konya'da yaptığı daha sonra Bakanlık tarafından tekrar edildi ve şimdiye dek bu konuda düzenlenmiş hiçbirinin aklında dahi gelemeyecek olan olağanüstü bir yaklaşımla, işyeri güvencesi olmadan iş güvencesinin olmayacağı belirtilerek ertelendi. Haziran ayında ise TBMM'de, 14.5 Milyon çalışanın ilgilendiren; Deniz Baykal'ın işçi açısından sendikalarınla ilgili, işveren açısından da kayıtlı işçiye yaklaşımına geldiğini söylediği, sendikaların kölelik ve angarya olarak nitelendirdiği 0. Yasası, siyasal, toplumsal kurumların ve elbetteki sendikaların ve toplumun tüm tepkisizliği içinde - sözde en sert nitelendirmelerin ve tehditlerin yapıldığı, pratikte böyle bir yasanın kamuoyunun gündeminde belirli bir süre kazanmasına dahi yetmeyen bir tepkisizlik içinde yasalandı. DİSK Başkanı Süleyman Çelebi de işçi konfederasyonlarının 0. Kanunu ile ilgili tutumlarının eleştirilip DİSK, mücadelede yalnız bırakılmaması, ihanetle karşılaşırken aslında organize edilen tepkinin düzeyini açıkça belirtiyor ama suçlu, emekten yana olan yasa oldu unu iddia eden tüm organizasyonların hemen her konuda yaptığı gibi kendi işlerinde arıyordu. Türkiye'de belirli kesimler açısından, AKP Hükümeti sonrasında son umuda dönüşen Cumhurbaşkanlığına hem DİSK hem TÜRK OAK tarafından baskı yapıldı ama yasa Cumhurbaşkanlığı tarafından onaylandı ve uygulamaya girilmedi ve ülkenin ve çalışanların gündeminden düştü.

İkinci yasa ise yeniden yapılandırma ve uyum yasaları içinde yer alan, yabancıların mülk edinmesine olanak sağlayan yasa idi. Yasa 14.5 milyonu ya da sadece çalışanları değil, ülkenin tümünü ilgilendiriyordu. Sevr ve kapitülasyonların yanı sıra, ulusal kurtuluş savaşı verildi, yüzyıllardır tüm kuşakların bir karışık toprak verilemez yaklaşımı ile büyümüş bir ülkede, başlıca köylerde çok büyük tartımlara ve tepkilere yol açabilecek bir sorun uyum yasaları çerçevesinde bir gecede aşıldı. Yasa sessiz sedasız uygulamaya girdi. Bu yasanın ne anlama geldiği konusunda kısmen geniş tartışmalar 2004 yılında ilk sonuçlar ortaya çıktığında başlayacaktır.

Almanak

2003'ün kitap versiyonunun yüklendiği misyonunu yerine getireceğini umuyor; www.sav.org.tr ya da www.almanak.net adreslerinden erişilebilen internet versiyonunun ise 2003 üzerine kitap versiyonunda bulunmayan verileri de içerdiğini belirtiyoruz.

Sayılarımıza

SAV YK

{tab=KAPAK}

{/tabs}